

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-1-162 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 10-16/189-73
Karar Tarihi : 11.2.2010

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Mehmet Akif ERSİN,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: F. Yeşim AKCOLLU OĞUZ, Mustafa Oğuzcan BÜLBÜL,
Seda Nurtaç BAYRAMOĞLU, Tuğçe KOYUNCU

20 **C. ŞİKAYET EDEN** : - Bosphorus Gaz Corporation A.Ş.
Park Plaza Eski Büyükdere Cad. No:22
K:12/28, 34398 Maslak/İstanbul
- Petrol Platformu Derneği
Karum İş Merkezi Kat: 3 No: 369 Kavaklıdere/Ankara
- Re'sen

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA

YAPILAN : - BOTAŞ Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.
Bilkent Plaza A-2 Blok Bilkent/Ankara

30 **E. DOSYA KONUSU:** BOTAŞ Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş.'nin 4054 sayılı
Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddiası.

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Şikâyetçiler ile Kurumda yapılan görüşmeler ve medyada yer alan haberlerde özetle; BOTAŞ'ın yeni uygulamaya koyacağı indirimler neticesinde yıkıcı fiyat uyguladığı, müşteri bazlı fiyat tespiti yoluyla ayrımcılık yaptığı, BOTAŞ'ın internet sitesinde yayınladığı doğalgaz satış fiyatlarını ve kontrat bazında ithalat miktarlarını yayından kaldırmak suretiyle piyasadaki şeffaflığı engellediği ve bu suretle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 6. maddesi kapsamında hâkim durumunu kötüye kullandığı iddia edilmektedir.

40 **G. DOSYA EVRELERİ:** Şikâyetçiler ile 3-7.9.2009 tarihinde Kurumda yapılan görüşmeler ve 15.9.2009 tarihinde medyada yer alan şikâyet konusuna ilişkin iddialar üzerine hazırlanan 23.12.2009 tarih ve 2009-1-162/İİ-09-FYA sayılı ilk inceleme raporu Rekabet Kurulunun 30.12.2009 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 09-61/1497-M sayı ile anılan iddialara ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

Bunun üzerine yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 3.2.2010 tarih ve 2009-1-162/ÖA-10-FYA sayılı Önaraştırma Raporu, 5.2.2010 tarih ve REK.0.05.00.00-110/38 sayılı Başkanlık Önergisi ile 10-16 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50 Diğer taraftan, yürütülen söz konusu önaraştırma kapsamında, BOTAŞ ve EPDK'ya bilgi isteme yazıları gönderilmiş ve ilgili Kurumlardan cevap yazıları en son 2.2.2010 tarih ve 956 sayılı yazı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda,

- 60
- BOTAŞ'ın 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği iddialarına ilişkin olarak, BOTAŞ'ın yeni indirim sistemi uygulamasının 1.1.2010 tarihinde başlaması ve detaylı analiz için henüz yeterli verinin birikmemiş olması; diğer yandan Türkiye doğal gaz sektöründe son günlerde BOTAŞ'ı ve sektörde yer alan diğer oyuncuları derinden etkileyecek gelişmelerin de takip edilmesi gereği nedeniyle, bu aşamada soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddedilmesi, bunun yerine detaylı bir sektör araştırmasının başlatılması,
  - doğal gaz piyasasında faaliyet gösteren tüm kamu ve özel teşebbüsleri kapsayacak biçimde yapılacak bu sektör araştırmasının etkin bir şekilde gerçekleştirilebilmesi, gerektiğinde yerinde inceleme yapılabilmesi ve sektör temsilcilerinden gerekli bilgilerin temin edilebilmesini sağlamak amacıyla Kanun'un 14. ve 15. maddelerine dayanarak Başkanlığa yetki verilmesi,
  - Ulusal ve uluslararası veritabanı ve/veya danışmanlık şirketlerinden gerektiği takdirde ücreti mukabili bilgi sağlanması
- gerektiği görüşü ifade edilmiştir.

70 I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. BOTAŞ'ı Yeni İndirim Sistemine Götüren Sebepler

Dosyada yer alan ve BOTAŞ Satış Dairesi'nin BOTAŞ Yönetim Kurulu'na yazmış olduğu müzakereler ve bunun sonucunda alınan, BOTAŞ'ın yeni tarife ve indirim koşullarının belirlenmesine ilişkin Yönetim Kurulu kararı incelendiğinde;

- BOTAŞ Yönetim Kurulu'nun, Hazine Müsteşarlığı'ndan, pazardaki gelişmelerin BOTAŞ açısından yarattığı riskler ve bu risklerin azaltılabilmesi bakımından Maliyet Bazlı Fiyatlandırma Mekanizmasının ve belirlenen mali hedeflerin yeniden gözden geçirilerek BOTAŞ'ın piyasa dinamiklerindeki değişimlere daha hızlı tepki verebilecek nitelikte bir fiyatlandırma esnekliğinin sağlanmasını talep ettiği,
- 80 - Yine aynı karar doğrultusunda, yeni dönemde yapılacak satış uygulamalarına ilişkin sürdürülen çalışmalar sonucunda müşteriler ile yapılan görüşmelerden, diğer tedarikçilerin BOTAŞ müşterilerine doğal gaz satışı yapabilmek amacıyla başlıca iki husus üzerine odaklandıkları, söz konusu hususların BOTAŞ fiyatına endeksli indirimli fiyat teklif edilmesi ve teminat konusundaki esneklik olduğu,
- Söz konusu yeni tedarikçilerin çekiş profili düzgün, ödemesi düzenli ve yıllık doğal gaz tüketim miktarı yüksek olan tesisler ile Organize Sanayi Bölgelerini hedef müşteriler olarak belirlediklerinin ve bu müşteriler ile teminat almadan ya da teminat mektubu masraflarını karşılayarak sözleşme yapmaya çalıştıklarının, her kullanıcı için farklı fiyat teklifinde bulduklarının öğrenildiği,
- 90 - Küresel ekonomik krizin doğal gaz talebi üzerindeki olumsuz etkilerinin 2010 yılında da sürebileceği ve talep daralması sebebiyle dünya LNG piyasasında spot LNG fiyatlarının hâlihazırdaki düşük seviyesini koruyacağı öngörüsüyle EPDK'dan spot LNG Lisansı alan dört şirketin piyasaya gaz satmak için yoğun çalışmalar yürüttükleri, Egegaz LNG Terminalinin yıllık 6 milyar m³'lük terminal kapasitesinin diğer spot LNG tedarikçileri tarafından da kullanılması halinde ilave gaz girişinde

artış yaşanmasının muhtemel olduğu, bu durumun, talep daralmasının yaşandığı bir dönemde rekabeti daha da zorlaştırarak BOTAŞ açısından “al ya da öde” riskini artıracığı ve gelecek dönemlerde telafi imkanlarını ortadan kaldırdığı

100 bilgileri edinilmektedir. Ayrıca, artan rekabet koşullarında BOTAŞ'ın mevcut satış potansiyelini korumak ve talep daralması nedeniyle düşen doğal gaz kullanımını artırmak için doğal gaz satış ve fiyatlandırma uygulamalarına ilişkin olarak belirli kriterlere dayanan bir indirim sisteminin karara bağlandığı görülmektedir.

4646 sayılı Doğalgaz Piyasası Kanununa 9.7.2008 tarihinde yapılan değişiklikle spot LNG ithalatına ilişkin hükümler eklenerek, spot LNG piyasasına ilişkin düzenlemeler getirilmiştir. Söz konusu hükümler ışığında, spot LNG ithalatı serbest bırakılarak toptan satış piyasasında baştan beri faaliyet gösteren BOTAŞ'a ve BOTAŞ'tan devraldıkları kontrat ile piyasaya giren dört şirkete (Shell, Bosphorus, Avrasya ve Enerco) ek olarak, LNG şirketleri toptan satış piyasasına girmiştir.

110 Özetle, BOTAŞ'ın ilk defa bu kadar büyük çapta bir indirim uygulamasının başlıca sebepleri; finansal kriz sonucu talepte oluşan daralma ile kontrat devirleri ve spot LNG'nin serbest bırakılması neticesinde yaşanan (BOTAŞ dışındaki) arz artışlarıdır. Bu yaşananlar sonucunda BOTAŞ, “al ya da öde” yükümlülüğüne girmemek için bu tarz bir indirim uygulamasına gitme kararı almıştır.

I.2.BOTAŞ'ın Uygulamaya Başladığı İndirim Sistemi

Raportörlerce BOTAŞ yetkilileri ile yapılan toplantılardan ve Kuruma gönderilen yazılardan aşağıdaki bilgiler edinilmiştir.

120 BOTAŞ, 2009 yılının Eylül ayı başında, belli performans kriterlerini tutturana müşterilerine indirim uygulamaya başlayacaklarını internet sitesi yoluyla ilan etmiştir. Yeni indirim oranlarını içeren sözleşmelerin çoğu, müşterilerle Eylül ayının sonuna kadar imzalanmış olup 1.1.2010 tarihinde yürürlüğe girmiştir. BOTAŞ'ın satış yaptığı Yap İşlet (Yİ), Yap İşlet Devret (YİD) ve Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ) ve Hamitabat Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş. (HEAŞ) santralleri söz konusu uygulama kapsamında değildir.

130 BOTAŞ'ın 28.8.2009 tarih 2009/22-205 sayılı Yönetim Kurulu toplantısında, “2010 yılında Serbest Tüketiciler için Doğal Gaz Satış Fiyat Tarifesi”nin sadece yıllık sözleşme miktarı (...) milyon m³'ü aşmayan müşterilere uygulanmasına karar verilmiştir Yıllık sözleşme miktarı (...) milyon m³'ü aşan müşteriler için ise belli kriterler çerçevesinde bir puanlama sistemine göre fiyatlandırma yapılmasına ve 2010 yılı Ocak ayından itibaren belli bir indirim oranına eşit olarak uygulanacak her bir puanın, Yönetim Kurulu tarafından daha sonraki tarife dönemleri içinde bu orandan az olmamak kaydıyla farklı bir karar alınmadığı sürece, aynen uygulanmaya devam edilmesine karar verilmiştir.

Yıllık sözleşme miktarı (...) milyon m³'ü aşan müşteriler için aşağıda belirtilen kriterler çerçevesinde oluşturulan puanlama sistemine göre fiyatlamaya gidilmiş olup, 2010 yılı Ocak ayından itibaren her bir puan belli bir indirim oranına eşit olarak uygulanacaktır.

Söz konusu Yönetim Kurulu kararında, anılan indirim sisteminin ayrıntılarına ve fiyatlandırmaya ilişkin olarak;

140 - İmzalanacak sözleşmede, müşteriye 2010 yılı boyunca uygulanacak fiyatın hiçbir şekilde yürürlükteki Serbest Tüketiciler İçin Doğal Gaz Satış Fiyat Tarifesinin, o müşteri için Ocak 2010'da geçerli indirim oranından daha az bir indirim oranı uygulanarak yansıtılamayacağına garanti edileceği;

- Serbest tüketici durumunda olması şartıyla, farklı bölgelerde yer alsa dahi aynı tüzel kişiliğe ait tesisler için imzalanacak doğal gaz satış sözleşmelerinde, tesislerin her biri için miktar kriterine ilişkin puanın, tesislerin tümünün toplam Yıllık Sözleşme Miktarı Aralığı'na karşılık gelen puan olarak uygulanacağı;
- BOTAŞ'tan gaz almakla birlikte doğal gaz satış sözleşmesi imzalamamış olan tüm serbest tüketiciler (Dağıtım şirketleri, Yİ, YİD, EÜAŞ, HEAŞ santralleri hariç) için, sözleşmeyi imzaladığı tarihin içinde bulunduğu ayın son gününe kadar geçerli olacak fiyatın, yürürlükteki fiyat tarifesinin %(....) fazlası olarak uygulanacağı

150 karara bağlanmıştır.

Ayrıca BOTAŞ tarafından gönderilen ve 2010 yılında, yıllık sözleşme miktarı (....) milyon m³'ü aşan müşterilere uygulanacak indirim oranlarını gösteren özet tabloya göre, söz konusu indirim oranlarının %(....) ile %(....) oranları arasında değiştiği görülmektedir.

I.3. BOTAŞ ile İndirimden Faydalanan Serbest Tüketiciler Arasında İmzalanan Sözleşmeler

I.3.1. Kesintisiz Doğal Gaz Satış Sözleşmesi ve Koşulları

160 BOTAŞ'ın, müşterileri ile imzalamış olduğu "Kesintisiz Doğalgaz Satış Sözleşmesi" örneğine göre, sözleşme iki bölümden oluşmaktadır: Bölüm 1'de "Özel Şartlar" düzenlenmiş, Bölüm 2'de "Genel Şartlar"a yer verilmiştir. Söz konusu sözleşmenin her müşteri için geçerli olacak standart bir sözleşme olup olmadığı bilinmemekle birlikte, özel şartların her sözleşmede farklılaşabileceği düşünülmektedir. Sözleşmenin hangi müşteri ile imzalandığına ilişkin taraf bilgileri boş bırakılmıştır.

I.3.2. Fiyat Tarifelerinin Uygulanmasına İlişkin Fiili Durum

BOTAŞ ile doğal gaz satış sözleşmesi imzalamış serbest tüketicilere uygulanacak olan ve yukarıda anılan "2010 yılı Ocak Ayı Doğal Gaz Satış Tarifesi" uyarınca müşterilere uygulanan fiyatlar aşağıda sunulmuştur:

Tablo 1: Müşterilere Uygulanan Doğal Gaz Satış Fiyat Tarifesi

Organize Sanayi Bölgeleri* ve Kesintisiz Sınai Müşterileri Doğal Gaz Satış Fiyatı (ÖTV-KDV Hariç)	
TL/kwh	TL/Sm ³ **
(....)	(....)

170 * Organize Sanayi Bölgeleri doğal gaz satış fiyatı; EPDK'nın 1896 sayılı kurul kararı gereğince serbest tüketici statüsünde olan Organize Sanayi Bölgeleri için geçerlidir.

**1 Sm³: 15 °C ve 1.01325 bar mutlak basınçtaki 1 m³ gazın hacmine tekabül eder.

Tablo 2: Müşterilere Uygulanan Doğal Gaz Satış Fiyat Tarifesi

Kesintili Sınai Müşterileri* Doğal Gaz Satış Fiyatı (ÖTV-KDV Hariç)	
TL/kwh	TL/Sm ³ **
(....)	(....)

* Kesintili Sınai Müşteriler, sistem gerektirdiği zaman BOTAŞ tarafından önceden haber verilerek gaz arzı kesilebilen müşterilerdir.

Söz konusu tarifede fiyatlandırmada doğal gazın 9155 Kcal/Sm³ olan üst ısı değerinin esas alındığı belirtilmiştir.

180 Tarife metninin 6., 7. ve 8. maddelerinde, dağıtım bölgesi içinde bulunan müşterilere BOTAŞ tarafından yapılacak gaz satışında uygulanacak fiyatın, yukarıdaki birim fiyatlara, ilgili şehir için doğal gaz dağıtım tüzel kişisine ödenecek taşıma bedelinin ilave edilerek belirleneceği, yine bu fiyatlara Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) ile Katma Değer Vergisi (KDV) ilave edileceği ve bu fiyatların 1 Ocak 2010 tarihinden itibaren geçerli olacağı ifade edilmiştir.

I.3.3. 2010 Yılı Sözleşme Miktarı (....) milyon m³'ün Üzerinde Yer Alan Müşterilere İlişkin Bilgiler

190 BOTAŞ tarafından gönderilen ve 2010 yılı sözleşme miktarı (....) milyon m³'ün üzerinde yer alan müşteriler için hazırlanan özet tabloda, müşterilere uygulanacak indirimlerin; belirli kriterler esas alınarak hesaplandığı anlaşılmaktadır. Sözleşmeler genel olarak (.....) tarihinde imzalanmakla birlikte, istisnai olarak (.....TİCARİ SIR.....) gibi değişen tarihlerde imzalanan sözleşmeler de bulunmaktadır. Söz konusu tablo incelendiğinde, indirim oranlarının %(....)-%(....) oranları arasında değiştiği, en yüksek indirim miktarının (.....) tarihinde (.....TİCARİ SIR.....) ile imzalanan sözleşmede uygulandığı ve %(....) oranında olduğu görülmektedir.

Bununla birlikte BOTAŞ tarafından gönderilen bilgiye göre, 2009 yılında BOTAŞ müşterisi olan ve içlerinde bazı Organize Sanayi Bölge Müdürlüklerinin de bulunduğu (....) adet teşebbüsün, 2010 yılında BOTAŞ ile sözleşme imzalamadığı bilinmektedir.

I.4. Rekabet Kurulu'nun BOTAŞ'a İlişkin 6. Madde Kapsamında İncelediği Şikâyetler

200 Rekabet Kurulu'na daha önce de dosya konusu şikâyete benzer şekilde, BOTAŞ'ın hâkim durumunu kötüye kullandığına dair şikâyetler yapılmıştır. Bu şikâyetlere ilişkin olarak toplamda 2007 ve 2008 yıllarının tamamını kapsayacak şekilde BOTAŞ'ın gelir, maliyet ve kar kalemleri çeşitli senaryolar altında incelenmiş ve bu incelemeler sonucunda, Rekabet Kurulu, 14.8.2008 tarih ve 08-50/750-305 sayılı ve 9.9.2009 tarih ve 09-41/999-256 sayılı kararlarıyla, söz konusu süre zarfında, BOTAŞ'ın yıkıcı fiyat veya başka uygulamalar yoluyla hâkim durumunu kötüye kullanmadığına karar vermiştir.

I.5. BOTAŞ'ın İnternet Sitesinde Yayınlamakta Olduğu / Yayından Kaldırdığı Bilgilerin 4054 Sayılı Kanun Açısından İrdelenmesi

210 BOTAŞ'ın daha önce, www.botas.gov.tr internet sitesinde aylık olarak kontrat bazlı ithalat miktarlarına ve satmakta olduğu doğal gazla ilişkin müşteri bazlı son satış fiyatlarına yer vermekte iken, söz konusu bilgileri siteden kaldırarak piyasada şeffaflığı ortadan kaldırdığı yönündeki iddialar, rekabet hukuku kapsamında "Bilgi Değişimi/Paylaşımı" kavramları altında incelenmiştir.

220 Genel olarak rekabet otoritelerince, karteller gibi per-se bir ihlalin kolaylaştırıcı eylemi niteliğinde olmayan bilgi değişimlerinin, potansiyel bir rekabet ihlaline zemin hazırlayıp hazırlamadığının analizi yapılmakta, ihlal sonucuna ulaşırsa bilgi değişiminin yasaklanması veya koşullu olarak izin verilmesi yoluna gidilmektedir. AB Komisyonu uygulamalarında, bilgi değişiminin gerçekleştiği pazarın yapısı ve değiştirilen bilginin niteliği, değerlendirmelerde dikkate alınacak iki önemli unsurdur. Yoğunlaşmış pazarlarda şeffaflığın artmasının firmaların birbirine olan bağımlılıklarını arttırabileceği ve rekabetin şiddetini azaltabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, fiyat, kapasite veya maliyet gibi rekabet parametreleriyle ilgili bilgilerin paylaşılmasının diğer bilgilere kıyasla daha riskli olduğu, geleceğe ilişkin bilgi paylaşımının problem teşkil edebileceği ve bilgi paylaşımının sıklığının dikkate alınması gerektiği belirtilmektedir.

230 AB Komisyonunun birçok kartel kararında ticari açıdan hassas bilgilerin değiştirildiği ve bunun genellikle ihlalin uygulama mekanizması olarak kullanıldığı kabul edilmiş, teşebbüslere para cezası uygulanmıştır. Rekabet Kurulu uygulamalarında da, teşebbüsler arasında gerçekleşmiş olan bilgi değişimi ihlaller bakımından kolaylaştırıcı eylem olarak dikkate alınmıştır. Dolayısıyla hem Rekabet Kurulunun, hem de Avrupa Komisyonunun "bilgi paylaşımı/değişimi" konularında vermiş olduğu kararlar,

teşebbüslerin veya teşebbüs birliklerinin almış olduğu rekabeti sınırlayıcı kararlar ve eylemler kapsamında değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan hâkim durumda olan BOTAŞ'ın internet sitesinde daha önce yayımlamakta olduğu müşterilere satış fiyatı ve kontrat bazında hangi ay hangi kaynaktan gaz tedarik ettiğine ilişkin bilgiler rakip teşebbüsler açısından fiyatlandırma ve satış politikaları belirleme açısından faydalı olacaksa da, söz konusu bilgiler doğal gaz satış piyasasında faaliyet gösteren bir teşebbüs olan BOTAŞ'ın faaliyetlerine ilişkin ticari bilgi niteliğindedir. Dolayısıyla mevcut durumda, sadece BOTAŞ'a bu tarz bilgilerinin ifşa etmesinin piyasadaki rekabeti artırma konusunda pek bir faydası olmayacağı değerlendirilmektedir.

I.6. Değerlendirme

BOTAŞ, doğal gaz toptan satış piyasasındaki hâkim durumunu, iletim ve depolama pazarındaki tekel konumu ve 4646 sayılı Kanundan kaynaklanan ithalat kısıtı sayesinde kuvvetlendirmektedir. Özellikle, 2005 yılında gerçekleştirilen kontrat devri ihalesi ile Türkiye doğal gaz toptan satış piyasasına -toplam pazar payları %(....) civarında olan- dört yeni şirketin girmesi ile BOTAŞ'ın hâkim durumunu kötüye kullandığına ve söz konusu eylemlerin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi uyarınca değerlendirilmesine ilişkin şikâyetler başlamıştır.

Kurumumuza ulaşan şikâyetler neticesinde, 2007 ve 2008 yıllarının tamamını kapsayacak şekilde BOTAŞ'ın gelir, maliyet ve kar kalemleri çeşitli senaryolar altında incelenmiş ve bu incelemeler sonucunda, Rekabet Kurulu, söz konusu süre zarfında, BOTAŞ'ın yıkıcı fiyat veya başka uygulamalar yoluyla hâkim durumunu kötüye kullanmadığına karar vermiştir.

Bununla birlikte, 2008 yılının son çeyreğinde başlayan finansal kriz, 2009 yılı başından itibaren etkilerini üretim sektörlerinde göstermiş ve doğal gaza olan talep ciddi şekilde azalmıştır. 2008 yılı ortasından itibaren LNG ithalatı serbest bırakılmış ve 2010 yılında talep düşüşü ile piyasaya yeni girecek LNG şirketleri nedeniyle iyice müşteri kaybedeceğinden ve "al ya da öde" yükümlükleri neticesinde para cezası ile karşı karşıya kalmaktan korkan BOTAŞ, yeni bir indirim sistemini devreye sokmuştur.

Burada önemli olan BOTAŞ'ın yeni indirim sistemi ile hâkim durumunu yıkıcı fiyat, eşitler arası ayrımcılık, vb. yolları ile kötüye kullanıp kullanmadığı, bir diğer deyişle 4054 sayılı Kanunun 6.maddesini ihlal edip etmediğidir.

Bu noktada, BOTAŞ'ın uygulamakta olduğu yeni indirim sisteminin, gelirleri üzerindeki etkisini görebilmek açısından daha önce 2007 ve 2008 yılları için yapılan detaylı gelir-maliyet-kar analizlerinin benzerinin yapılması gerekmektedir. Fakat uygulama 1.1.2010 tarihinde başladığı ve BOTAŞ'ın muhasebe verilerini kullanılabilir hale getirmesi zaman aldığı için bu tarz bir analizin yapılabilmesi şu aşamada mümkün görünmemektedir.

Buna ek olarak, 2007-2008 yıllarını içeren detaylı incelemenin aksine, doğal gaz piyasasında 2009 yılından başlayarak günümüze uzayan ve halen devam eden birçok değişim yaşanmaktadır ve yaşanmaya devam edecektir. Dolayısıyla, mevcut durumda, sağlıklı bir şekilde BOTAŞ'ın gelir, maliyet ve kar analizini yapmak mümkün görünmemektedir. Aşağıda kısa dönemde Türkiye doğal gaz piyasasında yaşanacak, hem BOTAŞ'ın hem de diğer teşebbüslerin muhasebe hesaplarını, fiyatlandırma mekanizmalarını, vb. değıştirecek konu başlıkları yer almaktadır:

LNG İthalatının Etkisi

280 2008 yılının Temmuz ayında 4646 sayılı Kanunda yapılan değişiklikler ile spot LNG piyasasına ilişkin yeni düzenlemeler getirilmiştir. Söz konusu hükümler ışığında spot LNG ithalatı serbest bırakılarak toptan satış piyasasında baştan beri faaliyet gösteren BOTAŞ'a ve BOTAŞ'tan devraldıkları kontrat ile piyasaya giren dört şirkete (Shell, Bosphorus, Avrasya ve Enerco) ek olarak, LNG şirketleri toptan satış piyasasına girmiştir.

Global piyasalarda LNG fiyatının son yıllarda düşmesi neticesinde, uzun dönem yüksek fiyatlı boru gazı anlaşması yapan BOTAŞ gibi teşebbüsler, maliyetler ve yeni müşteriler bulma/eskileri elinde tutma gibi konularda ciddi zorluklar yaşamaya başlamışlardır. BOTAŞ Kurul kararlarında da belirtildiği üzere sadece Egegaz altı milyar m³'lük bir LNG tesis kapasitesine sahiptir.

290 2010 yılı içerisinde de LNG piyasasına yoğun bir şekilde yeni girişler beklenmektedir.

Kontratlardaki Al-Ya da-Öde ve Fiyat Hükümlerine İlişkin Revizyonlar

BOTAŞ hâlihazırda imzalamış olduğu bazı kontratlardaki al-ya da-öde hükümlerinin ve fiyat formüllerinin revizyonuna ilişkin olarak anlaşmanın diğer tarafı ülkelerle görüşmeler yapmaktadır. Söz konusu görüşmelerin yakın zamanda sonuçlanması beklenmektedir.

300 Buna ek olarak, Azerbaycan, BOTAŞ ile mevcut kontratında yer alan fiyat kaleminde artış talep etmektedir. Söz konusu artışın gerçekleşmesi durumunda yeni oluşan fiyatın geriye dönük olarak da işlemesi söz konusudur. Dolayısıyla, yakın zamanda sonuçlanması beklenen taraflar arasındaki müzakere BOTAŞ'ın fiyatlarının ne kadar artacağı üzerinde etkili olacaktır.

4646 Sayılı Kanunda Değişik Yapılmasına Dair Taslak

310 4646 sayılı Kanunda değişik yapılması bir süredir Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın gündeminde yer almakta ve taslak çalışmaları son günlerde hızlanmış bulunmaktadır. Söz konusu taslak doğal gaz piyasasına köklü değişiklikler getirebilecek olup, bu değişiklikler BOTAŞ'ın ve diğer teşebbüslerin faaliyetlerini etkileyecektir. İthalat yasağının kalkması, BOTAŞ'ın yeniden yapılandırılarak hukuki olarak ayrıştırılması gibi olası değişiklikler, doğal gaz piyasasındaki dengeleri değiştirecektir ve dosya konusu şikâyet ve benzeri şikâyetler üzerinde etkili olacaktır. Dolayısıyla, doğal gaz piyasası faaliyetlerinin ve teşebbüslerinin, 4646 sayılı Kanunda ve ikincil mevzuatta yapılacak değişiklikler ışığında değerlendirilmesi yerinde olacaktır.

Özetle;

- BOTAŞ'ın yeni indirim sistemi uygulamasının 1.1.2010 tarihinde başlaması ve detaylı analiz için henüz yeterli verinin birikmemiş olması,
- Türkiye doğal gaz sektöründe son günlerde birçok gelişmenin yaşanacak olması ve bu değişikliklerin BOTAŞ'ı ve sektörde yer alan diğer oyuncuları derinden etkileyecek olması

nedeniyle BOTAŞ hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

320 Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre, dosya konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.